

Wij blijven niet in de kou staan

Mensen in armoede genieten van cultuur, sport en vrije tijd

Zo gezegd

Interviews

Reportage

Drempels

Verenigingen aan het woord

vlaams netwerk
van verenigingen
waar armen
het woord
nemen

Inleiding

In het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen werken 44 verenigingen waar armen het woord nemen samen om armoede en sociale uitsluiting uit te bannen. In de verenigingen staan mensen in armoede centraal. Ze nemen er op alle niveaus het woord. Op basis van hún levenservaringen, getuigenissen en adviezen werkt het Vlaams Netwerk aan de beste manier om armoede te bestrijden op alle levensdomeinen.

Eén van die levensdomeinen is vrije tijd en ontspanning. Cultuur, sport, jeugdwerk zijn nochtans geen zaken die meteen met armoede worden geassocieerd. De veronderstelling leeft dat mensen in armoede andere prioriteiten hebben in hun overlevingsstrijd, niet over de nodige vaardigheden beschikken, misschien gewoon niet geïnteresseerd zijn... kortom niet behoren tot het culturele doelpubliek.

Nochtans is cultuur en ontspanning een belangrijk thema binnen veel verenigingen waar armen het woord nemen. Vlaanderen beschikt over een uitgebreid cultuur- en vrijetijdsaanbod, dat een belangrijke rol speelt in de identiteitsvorming en het sociaal

netwerk van individuen en gezinnen. Vrijtijdsbesteding haalt ook mensen en gezinnen in armoede uit hun sociaal isolement en geeft ze de kans om terug aan te sluiten bij een maatschappelijk leven.

De laatste jaren is 'participatie' niet meer weg te denken uit cultuur- sport- en jeugdbeleidsplannen. Overheden op verschillende niveaus, socio-culturele verenigingen, jeugd- en vakantieorganisaties... iedereen is op zoek naar de formule om mensen in armoede te laten 'participeren' aan hun aanbod.

Niet als antwoord op de vele vragen, maar als inspiratie tijdens de zoektocht, stelden de verenigingen waar armen het woord

nemen dit boekje samen. De verenigingen die in deze publicatie hun verhaal brengen, zijn enkele van de verenigingen die actief zijn binnen de 'overleggroep cultuur' van het Vlaams Netwerk. Mensen in armoede buigen zich hier al jaren samen over thema's als de vrijetijdskaart, de sociaal-artistieke projecten en andere beleidsmaatregelen inzake vrijetijdsparticipatie van mensen in armoede. Zij formuleren beleidsadviezen en gaan het overleg aan met de overheid.

De kern van cultuur- en vrijetijdsparticipatie bestaat echter niet uit het schrijven van beleidsnota's, maar uit genieten, proeven, juichen, supporteren, kennismaken, ontdekken, applaudisseren, huilen en lachen.

Daarom willen wij met veel foto's, citaten en verhalen tonen hoe mensen in armoede cultuur en vrije tijd beleven. We hopen hiermee het hart van de cultuuraanbieders (nog meer) te openen voor mensen in armoede, en hen te inspireren met projecten en kleine tips.

Informatie over alle voorgestelde verenigingen, projecten en publicaties is te vinden op www.vlaams-netwerk-armoede.be en achteraan deze brochure. Deze publicatie kwam tot stand met steun van de Vlaamse overheid.

Veel kijk- en leesplezier.

vlaams netwerk
van verenigingen
waar armen
het woord
nemen

Met steun van de
Vlaamse overheid

Inhoud

Interviews

Anita, Ons Gedacht	p 8-9
Diana, Mensen voor Mensen	p 16-17
Maria, Mensen voor Mensen	p 24-25

Drempels

Cultureel kapitaal	p 10-11
Geen opvang	p 12-13
Statusverlegenheid	p 18-19
Geen aangepaste informatie	p 20-21
Kostprijs	p 26-27
Persoonlijke levenssituatie	p 29-30
Geen vervoer	p 36-37
Beperkt sociaal netwerk	p 38-39

Reportage

p 32-35

Zo gezegd

p 15-24

Verenigingen

APGA	p 40
De Vrolijke Kring	p 40
De Zuidpoort	P 40
Ons Gedacht	p 40
PSC Open Huis	p 43
Recht-Op	p 43
SDV Oostende	p 43
't Antwoord	p 43
't Lampeke	p 44
Mensen voor Mensen	p 44
Welzijnsschakel Puurs	p 44
Wieder	p 44
Wijkcentrum De Kring	p 45
Wijkpartenariaat De Schakel	p 45

Interview

Anita, Ons Gedacht, Lier

Anita, Ons Gedacht

“Dat vond ik wel straf, dat ze me gezien hadden!”

“Ik ontdekte de werking van Ons Gedacht toen ik hier op het gelijkvloers mijn Gomorpas (kortingspas) kwam ophalen. *Ik zag een flyer liggen voor de workshop Kunst Proeven* en dacht ‘waarom niet?’ Sindsdien ben ik hier eigenlijk kind aan huis.

Ik ben dan ook eens naar de Schrijfzolder gekomen en toen belden ze me later op om nog eens te gaan. Dat vond ik wel straf, dat ze me gezien hadden! *In het begin was het onwennig, maar stap voor stap leer je nieuwe mensen* kennen en wordt

het minder een vreemde omgeving. *Ondertussen ben ik hier al lid van de redactieraad.* Af en toe brengen we daarmee een tijdschriftje uit met teksten over de thema’s waar we rond werken, zoals gezondheid.

Schrijven vond ik altijd plezant, alleen had ik er vroeger nooit tijd voor. Of ik trots ben op mijn eigen gedichten en teksten? Soms denk ik toch, amai, dat had ik van mezelf echt niet verwacht.”

Anita

De Schrijfzolder

Ik dacht ‘waarom niet?’ en sindsdien ben ik hier eigenlijk kind aan huis.

Drempels

Een tekort aan 'cultureel kapitaal': Een interesse in cultuur vergt een zekere voorkennis. Mensen in armoede hebben deze kennis zelden meegekregen van thuis uit.

Dit resulteert in een zeker weerstand: 'dat is niets voor ons', 'dat interesseert mij niet' of frustratie in het omgaan met deze nieuwe wereld. 'Wat interesseert mij, wat zal ik mooi vinden, hoe moet ik kiezen, wat moet ik aandoen, wanneer mag ik luid lachen of applaudisseren?', zijn vragen die dan ook niet zelden voorkomen.

"Je ziet dan mensen die naar de kapper geweest zijn, mensen die allemaal zijn opgemaakt. Pas op, gij zijt ook wel gewassen en proper, maar ik voel me anders dan anderen. Dan de mensen die daar zijn."

Tip voor de cultuuraanbieder! Zorg voor duidelijke en laagdrempelige informatie vooraf en achteraf. Ook een vaste contactpersoon of aanspreekpunt in de schouwburg kan de drempel verlagen. Een publiekswerking kan van een vereniging of vormingsorganisatie hulp krijgen bij een voor- en nabespreking op maat van mensen in armoede. * Cursus 't Antwoord

“Je moet de babysit ophalen en weer terugbrengen. Wat doe je als je geen auto hebt of alleenstaande bent? Een taxi betalen?”

Drempels

Geen opvang: Kinderopvang is voor mensen in armoede in verschillende opzichten een probleem. Vaak is het netwerk van buren en familie beperkt en kan men weinig beroep doen op informele opvang.

Het toelaten van buitenstaanders in de thuisfeer is voor veel gezinnen in armoede een probleem. Naast het feit dat het niet evident is om de kinderen uit handen te geven, zijn opvanginitiatieven vaak te duur of te weinig flexibel.

“Ik kreeg kritiek op mijn huishouden, dat het niet proper was. Ze moeten vrijblijvend komen, niet controleren, niet veroordelen, en ze moeten zich niet moeien met mijn huishouden.”

Tip voor de cultuuraanbieder! Bied ook familieactiviteiten aan waarop kinderen welkom zijn of voorzie zelf kinderopvang ter plaatse. Andere mogelijkheden zijn het samenwerken met verenigingen of buurthuizen. Daar kunnen kinderen blijven of kan een vrijwilligersnetwerk opgezet worden dat met de gezinnen vertrouwd is.

Zo gezegd

“Ontspannen dat is buiten zijn, vrij zijn, een bezigheid hebben zodat je je zorgen aan de kant kan zetten. Als je altijd alleen thuis zit, denk je alleen maar aan je miserie.”

“Ik doe dat graag naar theater gaan. Ik steek daar veel van op.”

“Toen ik heb meegedaan aan het project met de tegeltjes dan stond er ook een foto in de krant. Veel mensen hebben me daarover aangesproken. Ze wisten niet dat ik zoiets kan. Het is wel leuk om herkend te worden en erkenning te krijgen voor iets wat je gedaan hebt.”

“Zo eens met de trein weg! Zo eens naar De Panne, heen en terug. Eens weg!”

“Voor mij is dat ontspanning, cultuurbeleving, mensen leren kennen, verschillende genres leren kennen. Ik was voordien ook al een culturfreak, maar met Een Paar Apart heb ik al dingen gezien die mij zijn bijgebleven.”

Interview

Diana, Mensen voor Mensen vzw, Aalst

Diana

“De trein, dat moet toch echt goedkoper kunnen.”

“Mijn prioriteit is cultuur! Daarom ben ik zo actief in de overleggroep van het Vlaams Netwerk en daarom zit ik hier in Aalst in de cultuurraad. En ik moet zeggen: hier in Aalst, de kansenas die we hier hebben, dat is formidabel voor de mensen. Als dat er niet zou zijn!

Met de kansenas kan je alles doen en alles kost maar 1,5 euro. Zwemmen of andere sporten, festivals, alle voorstellingen in De Werf, noem maar op. Vroeger mochten we enkel naar de goedkope voorstellingen, maar stilletjes aan, door veel te praten en door bij ons standpunt te blijven, is dat hier allemaal veel veranderd

en mogen we nu naar alles gaan kijken. Het moest al veel langer bestaan, die kansenas!

Wat wel nog veel kan verbeterd worden is het vervoer. Oké, je kan overal naartoe voor niet veel geld. Maar je kan 's avonds niet meer naar huis, want de bussen en de trams rijden niet meer. Ik begrijp dat hoor. Niemand werkt graag laat, tram- en buschauffeurs ook niet. Maar al was het maar een belbus die je dan kon bellen, dat zou al veel helpen. En de trein, dat moet toch echt goedkoper kunnen voor mensen in armoede!”

Diana

Kansenas

De kansenas die ze hier hebben, dat is formidabel voor de mensen.

Drempels

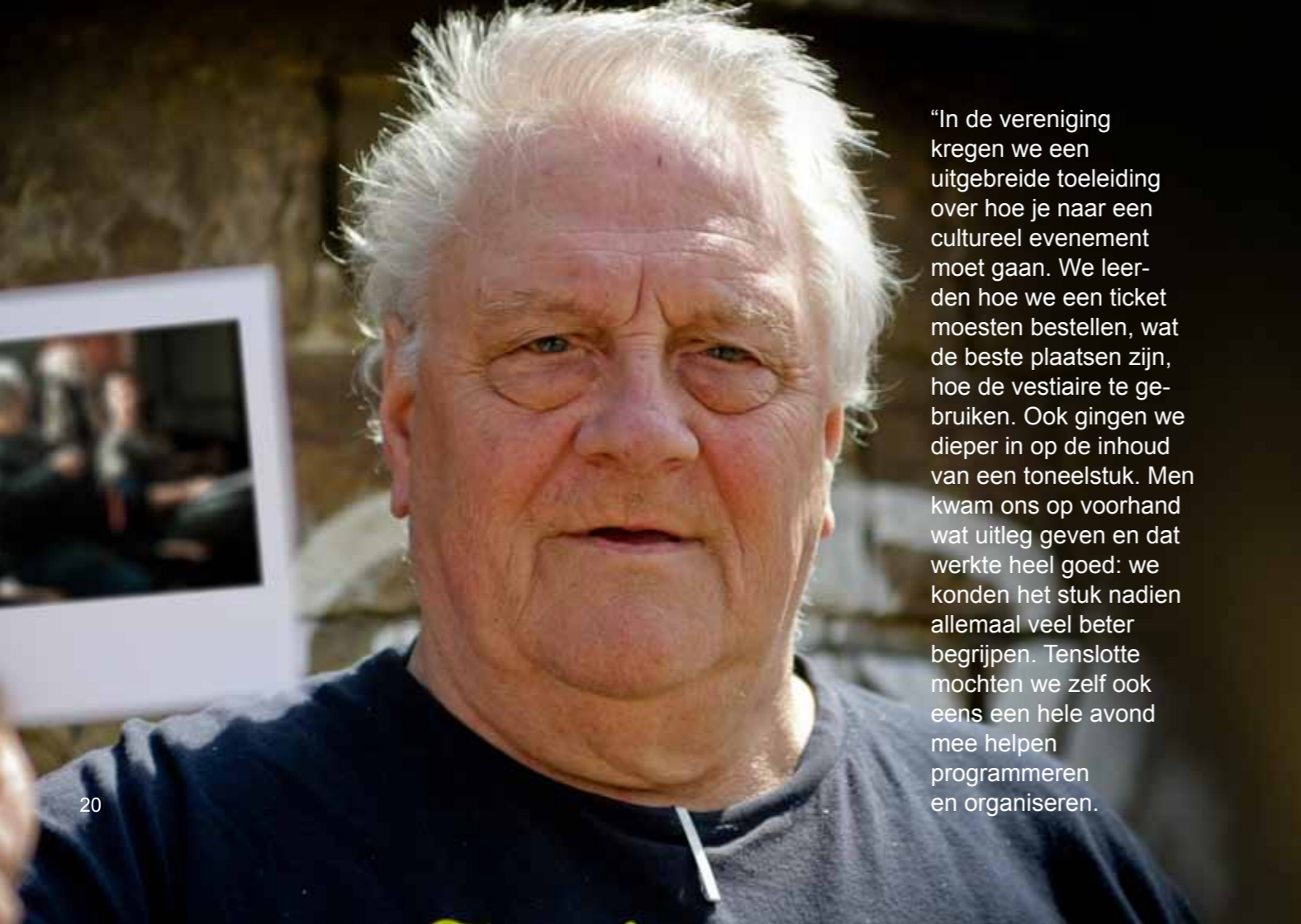
Statusverlegenheid: Mensen in armoede worstelen met een schaamte- en schuldgevoel om wie ze zijn. Ze weten niet hoe ze zich moeten verhouden tot de 'normale maatschappij'.

Een leven van uitsluiting zorgt voortdurend voor het gevoel dat ze het wel niet zullen kunnen en anders zullen zijn dan de anderen. Hun persoonlijke situatie zorgt er voor dat ze moeite hebben om ergens van te genieten ('wat zullen de mensen wel niet denken?')

"Pas na dertig jaar getrouwd te zijn, ben ik eens naar een concert geweest. Op mijn achttiende zeiden ze dat concerten "niet voor ons soort" waren. Als we ergens wilden aan deelnemen, zei men ons dat we het hoog in de bol hadden. We moeten onszelf daarover zetten. Dat moet in ons hoofd veranderen. Want boeken en muziek en toneel... dat is ook voor ons!"

Tip voor de cultuuraanbieder! Inzicht en vorming in de leefwereld van mensen in armoede kan erg waardevol zijn voor het personeel en de vrijwilligers van vrijetijdsorganisaties. Hiervoor kan beroep gedaan worden op specifieke vormingsorganisaties als armoede in-zicht of een samenwerking met een lokale vereniging.

“In de vereniging kregen we een uitgebreide toeleiding over hoe je naar een cultureel evenement moet gaan. We leerden hoe we een ticket moesten bestellen, wat de beste plaatsen zijn, hoe de vestiaire te gebruiken. Ook gingen we dieper in op de inhoud van een toneelstuk. Men kwam ons op voorhand wat uitleg geven en dat werkte heel goed: we konden het stuk nadien allemaal veel beter begrijpen. Tenslotte mochten we zelf ook eens een hele avond mee helpen programmeren en organiseren.

Drempels

Geen aangepaste informatie: Voor mensen in armoede is het niet evident om hun weg te vinden in de overvloed aan folders, cultuurkranten, websites...

De taal van culturele promotie is niet altijd even leesbaar en begrijpelijk. Praktische informatie zoals de duur van het stuk of de bereikbaarheid ontbreekt vaak. Mensen hebben bovendien het gevoel dat ze niet weten wat er te doen is, waarover het zal gaan, hoe ze moeten kiezen...

“Ik heb nog niet zo lang geleden leren lezen. Daar ben ik fier op. Toch is het moeilijk om de cultuurkrant te lezen: de letters zijn klein en een tekst is nog moeilijker te lezen als die op een foto wordt afgedrukt.”

Tip voor de cultuuraanbieder! Laat folders en promotiemateriaal nalezen door mensen in armoede of door organisaties als www.wablijft.be of basiseducatie. Of ga het cultureel programma persoonlijk voorstellen in verenigingen, buurthuizen en sociale restaurants.

Zo gezegd

“We zijn met de Komuitpas naar een toneelstuk over Hitler geweest, met muziek die gelijk door uw lichaam trekt, heel aangrijpend! En achteraf konden we babbelen met Warre Borgmans.”

“Ik ga graag naar komische stukken en dan kan ik lachen.”

“Dat komt door de sfeer hier in de groep: je hoort erbij en dat merk je van de eerste keer. Je wordt hier niet beoordeeld. Je bent gelijk en samen met je lotgenoten. Je mag hier je gedacht zeggen en ze halen het beste uit u naar boven.”

“Ik doe mee om vooral tussen de mensen te zijn.”

“Ja, plezant. Je zit in een andere omgeving, je kan leuke babbeltjes doen, je kent meer en meer mensen.”

“De literaire cafés zijn soms wat afwachten, of het boeiende mensen zijn. De uitstappen vallen meestal wel mee. Het is dikwijls eens iets nieuw uitproberen.”

Interview *Maria, Mensen voor Mensen vzw, Aalst*

“Sinds september 2008 ben ik met mijn zoontje alleen. Voordien woonde ik samen met zijn papa, maar op een bepaald moment is er vanalles gebeurd, waardoor ik in de kliniek terecht kwam en mijn zoontje op internaat moest. Nadien zijn we eerst naar een vluchthuis gegaan, tot we een nieuw huis hadden gevonden. Met mijn ex ben ik op dit moment nog steeds in proces. Toen dat juist allemaal gebeurd was, durfden we amper buitenkomen. Recht van school en werk gingen we naar huis, met de deuren op slot en de gordijnen toe. Ik voelde me heel minderwaardig. *Ik ging naar de winkel en dan zag ik al die mensen en dan kon ik alleen maar*

denken: die zijn zo veel beter dan wij, die hebben het zo veel beter dan wij. Maar natuurlijk is dat niet waar.

Het was Diana, die ik al van kleins af ken, die de eerste stappen zette om ons eens uit ons huis te krijgen. Ze nam me mee naar de Vierdewereldgroep van Aalst. Toen het Gusta project werd voorgesteld, dacht ik meteen: het is nu de moment niet. En tezelfdertijd was het net daarom misschien wel de moment.

Dansen is altijd mijn ding geweest, maar het was toch even slikken toen bleek dat we voor deze voorstelling echt met en op ons gevoel moesten dansen. Dat

vond ik heel moeilijk. Maar ik heb toch doorgezet. En nu kan ik toch weg met mijn gevoelens, af en toe, al blokkeer ik soms nog. Maar ik schaam me er niet meer voor, ook niet als ik hier eens voor jan en alleman zit te wenen. Iedereen aanvaardt je en alleen al daardoor kom je helemaal open. *Nu kom ik niet enkel meer voor het dansen dat tof is, maar ook om de mensen uit de groep te zien.* Om in die compagnie te zijn die deugd doet. Je hoort hier ook eens andermans verhaal en dan weet je dat je niet alleen bent. Of ik trots ben? (aarzelt) Ja, eigenlijk wel. Als ik dit niet had gedaan, was ik al serieus depressief geweest.”

Maria

VROEGER WAS UITGAAN NOG MAKKELIJK...

MAAR
SCHAT
...

IK WEET NIET
GOED WAT IK MOET
AANDOEN
...

PROBEER DIT
EENS...

Drempels

Kostprijs: De kostprijs is voor mensen in armoede een evidente drempel.

Een uitstap met het gezin aan normale prijs kost al gauw een weekbudget. Hierbij gaat het niet alleen om de kostprijs van het ticket, maar ook om het vervoer, het drankje in de pauze...

"Ik heb vroeger nooit de financiële mogelijkheid gehad om naar cultuur te gaan. Ondertussen heb ik mooie dingen gezien, Wannes Van de Velde, Willem Vermandere. Die liedjes boeiden mij al van kinds af aan want mijn pleegouders zijn van die kanten en ik hoor dat graag."

"Ik heb mijn kaart weggegooid omdat ik negatieve opmerkingen kreeg van de mensen die achter mij stonden."

Tip voor de cultuuraanbieder! Geef duidelijk aan welke kortingen gelden voor wie, zorg dat het baliepersoneel goed op de hoogte is en denk aan een warm welkom voor iedereen.

Drempels

Persoonlijke levenssituatie: Ondanks het feit dat mensen in armoede aangeven dat cultuur en ontspanning zeer waardevol is voor hen, is het niet altijd evident om zich hiervoor te engageren.

Mensen in armoede leveren een voortdurende strijd om te overleven, raken moeilijk los van hun zorgen en worden vaak geconfronteerd met onverwachte gebeurtenissen.

“Soms is het wel moeilijk voor mensen om buiten te komen, als je echt helemaal in de put zit of zoveel problemen hebt. Maar je moet ook blijven vechten, uzelf dwingen om naar buiten te komen. Je moet dat echt doen ook al is het moeilijk.”

Tip voor de cultuuraanbieder! Wees flexibel: laat mensen op voorhand inschrijven, maar houd rekening met last minute inschrijvingen en afvallers. Een warm welkom en begrip opbrengen voor de situatie zijn belangrijk om mensen steeds opnieuw kansen te bieden om deel te nemen.

Reportage *De redactie gaat mee naar de opera in Leuven*

We hebben afspraak met de mensen van 't Lampeke. Vanavond gaan we met een troep van hun cultuurliefhebbers naar de stadsschouwburg van Leuven, om er Aida te zien, de bekende opera van Verdi.

We zijn zelf een beetje nerveus, want het is geleden van toen we nog op de schoolbanken zaten dat we nog eens een opera zagen.

Op een doordeweekse dinsdagavond trekken wij (de redactie) met de trein van Gent naar Leuven. We hebben afspraak met de mensen van 't Lampeke, een vereniging waar armen het woord nemen en tevens een buurtwerking die al héél lang bestaat, al van in de jaren 70. Vanavond gaan we met een troep van hun cultuurliefhebbers naar de stadsschouwburg van Leuven, om er Aida te zien, de bekende opera van Verdi. We zijn zelf een beetje nerveus, want het is geleden van toen we nog op de schoolbanken zaten dat we nog eens een opera zagen.

Aan de ingang van de stadsschouwburg ontmoeten we Wouter, de buurtwerker, en de kleurrijke bende die we vergezellen: Lydia, Lisette, Yvonne, Louis, Betty, Tony en nog vele anderen. Wouter heeft ook Jenne meegebracht, een student socio-cultureel werk die al voor het tweede jaar zijn stage doet bij 't Lampeke. *In het voorportaal van de schouwburg legt hij ons - met de hulp van grote posters - met handen en voeten de basis van het stuk uit.* Dat het zich afspeelt in het oude Egypte en over Ramades, de Egyptische legeraanvoerder, die verliefd wordt op Aida, een slavin, maar eigenlijk hoort te trouwen met de Egyptische prinses Amneris. 'Twee vrouwen en een man, wat komt daarvan terecht?', vraagt Jenne. *'Een vechtpartij!'*, roept Janine luid en iedereen moet heel hard lachen. Terwijl Jenne verder uitlegt dat de opera in het Italiaans gezongen wordt maar dat je kan volgen op de boventiteling, komen de chique opera- >>

bezoekers nieuwsgierig kijken naar ons en wat er allemaal aan de hand is. De groep laat zich er niet door intimideren, ze zijn heus wel al wat meer gewoon. In de inkomhal poseren enkele dames nog even goedlachs voor de fotografe en dan mogen we met zijn allen naar binnen schuifelen. Of beter, naar boven schuifelen, want onze plaatsen bevinden zich op het tweede balkon. 'Vroeger was het nog erger,' vertrouwt Lisette ons toe, 'toen moesten we altijd helemaal boven op het derde balkon gaan zitten, op houten bankjes waar je niets kon zien. En dat was nog niet het ergste: er is geen lift tot het bovenste, het was een hele klus om al die trappen op en af te lopen en niet iedereen is even goed te been.' Op het tweede balkon valt het gelukkig allemaal wel nogal mee, al moet Yvonne haast met haar lange benen in haar nek zitten en wordt het er na verloop van tijd erg warm.

Radames zet zijn Celesta Aida in, de opera begint! In de pauze komen de tongen los en wordt er druk verteld over de eerdere culturele uitstappen van 't Lampeke.

'We zijn al twee keer naar de Munt in Brussel geweest,' vertelt Lisette trots. 'We kregen er een speciale rondleiding achter de schermen en een sandwich. Een hele lekkere sandwich!' Goeie herinneringen worden ook overgehouden aan de musicals Chicago en De Klokkenluider van Notre Dame en De Dolfijntjes, de groep van Wim Opbroeck. **'De groep kiest zelf waar ze naartoe gaat,' verduidelijkt Wouter.** **'Wij beslissen dat niet voor hen, hè. Ze krijgen de brochures en mogen zelf kiezen.**

We sporen ze hoogstens wat aan om verschillende dingen - een beetje muziek, een beetje theater, een beetje opera - op het programma te zetten, maar eigenlijk gaat dat gewoon vanzelf.' Als we dat zo horen, doet die compagnie van 't Lampeke verdorie véél meer aan cultuur dan wijzelf! Het doek gaat weer omhoog en de opera ontwikkelt zich tot een climax. Na afloop is iedereen enthousiast aan het klappen.

'De blonde was geweldig,' vindt Betty, doelend op Amneris. Betty kan het overigens weten, want ze heeft zelf ook wel wat zangcapaciteiten. Ze mocht al een stukje Andre Hazes zingen in een voorstelling van Cie Tartaren - de theaterwerking van 't Lampeke - en ze droomt van een eigen bandje. Het is een straffe madam, die bovendien niet op haar mondje gevallen is, dus we twijfelen er niet aan dat haar dat gaat lukken.

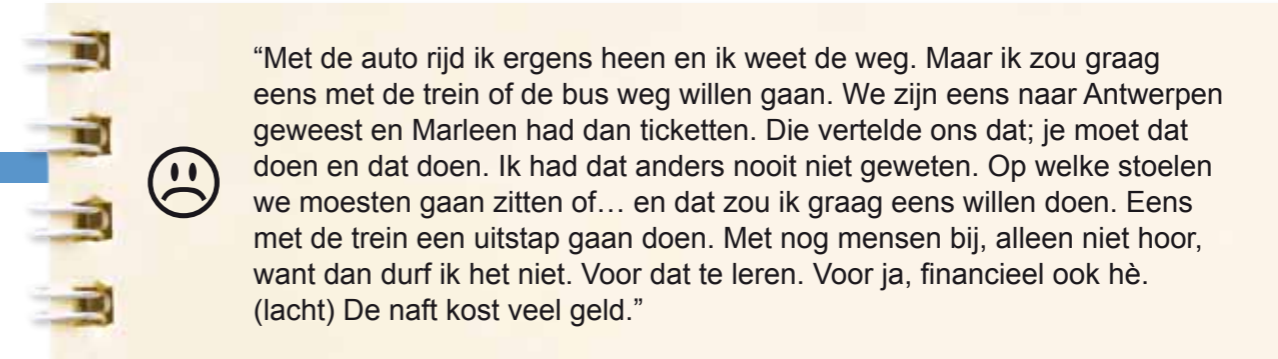
Het is al laat, na 23u, en de meeste bussen rijden niet meer. Wouter speelt taxichauffeur en gaat de ene lichter na de andere met de auto naar huis brengen. De rest gaat nog even een pintje drinken aan de overkant van de straat. Er wordt nog wat gezellig nagekeuveld over de opera en ditjes en datjes en dan is het ook voor ons tijd om naar onze trein te spurten. **Maar een ding weten we wel zeker: op een van de volgende uitstappen van 't Lampeke gaan we zeker nog eens mee!**

Drempels

Geen vervoer: *Mensen in armoede beschikken zelden over eigen vervoer.*

Dit betekent dat ze voor de meeste zaken aangewezen zijn op het openbaar vervoer. Behalve de beperkingen in aanbod (late uren, bepaalde locaties) is er het bijkomend probleem van prijs en informatie over de dienstregelingen.

Tip voor de cultuuraanbieder! *Geef duidelijk aan hoe lang de voorstelling duurt en hoe je er met het openbaar vervoer kunt geraken. Ook een systeem van carpooling of afspreekplaatsen om samen te vertrekken kan een oplossing zijn.*

Drempels

Beperkt sociaal netwerk: Mensen in armoede hebben vaak een klein netwerk.

Het gaat om mensen in dezelfde situatie als zij of om professionele instanties. Iemand vinden voor een avondje uit is geen evidentie. Cultuurparticipatie is anderzijds wel het ideale middel om dit netwerk te vergroten.

“Hetgeen wordt aangeboden en we kunnen het meedoen, zullen we meedoen, en dat pakken we dan ook met ons twee handen aan, om mee te doen. Maar zelf?”

“Als ik dan ga, dan spreekt niemand tegen mij. Ik heb daar geen vrienden. Ik ga dan eens naar de kantine en drink twee colaatjes, maar als je dan niet meer verteert, dan kijken ze u buiten.”

Tip voor de cultuuraanbieder! Organiseer eens een cultuurcafé of een thema-avond in samenwerking met een sociale organisatie.

Verenigingen aan het woord

Deze verenigingen waar armen het woord nemen zijn actief rond vrijetijdsparticipatie en leverden direct of indirect een bijdrage voor deze publicatie:

Het Antwerps Platform Generatie Armen werkt met het project 'Cultuurproeven' aan cultuurparticipatie van mensen in armoede. Op basis van de lokale cultuurfolders gaat de groep samen naar de zoo, een museum, een fototentoonstelling.... APGA is ook nauw betrokken bij de uitwerking van de Antwerpse 2€-kaart, die later moet resulteren in de algemene Antwerpse A-kaart.
Info: APGA, Sint Jansplein 53, 2060 Antwerpen, 03/770.86.79

In **De Vrolijke Kring** is een werkgroep van mensen in armoede actief bezig rond cultuur: deelname aan de W.A.K. en andere kunstprojecten, een eigen schildersatelier... en binnenkort een themawerking waarin het thema 'cultuurparticipatie van mensen in armoede' inhoudelijk zal worden uitgediept.
Info: De Vrolijke Kring, Priesterstraat 38,

9600 Ronse, 055/31.67.91

De Zuidpoort in Gent heeft een maandelijkse werkgroep 'cultuurparticipatie', waarin een twintigtal mensen in armoede het culturaanbod kritisch doorlichten, uitstappen en activiteiten organiseren en beleidsbeïnvloedend werk leveren, bijvoorbeeld binnen het lokaal netwerk vrijetijdsparticipatie van de stad Gent.
Info: De Zuidpoort, Ottergemsesteenweg 12, 9000 Gent, 09/245.09.05

Met het project 'Kunstproeven' zet vereniging waar armen het woord nemen **Ons Gedacht** sinds enkele jaren in op actieve cultuurparticipatie. Er werd een kunstzolder ingericht waar verschillende ateliers doorgaan, begeleid door professionele kunstenaars en leerkrachten uit het DKO. Ook het voetbal-

project met de Belgian Homeless Cup is zeker de moeite waard wat betreft sportparticipatie, samenwerkingsverbanden en teamspirit!

Info: Ons Gedacht, Kluizestraat 37, 2500 Lier, 03/488.22.72

PSC Open Huis gebruikt niet alleen cultuur en vorming als basis voor zijn groepswerking, de vereniging staat ook bekend om haar totaalaanpak rond gezondheid en beweging. Er is onder andere een wandelclub, een netbalploeg en een wekelijkse zwemactiviteit voor mensen in armoede.

Info: Open Huis PSC, Lange Stuivenbergstraat 54-56, 2060 Antwerpen, 03/235.34.05

Met 'Een Paar Apart' heeft vereniging waar armen het woord nemen **Recht-Op** een uniek concept in huis. Mensen met en zonder armoede-ervaring ontmoeten elkaar om samen van het lokale cultuuraanbod te proeven. Er wordt gebruik gemaakt van de Antwerpse kortingssystemen. Door de unieke samenstelling van de duo's, verleggen deelnemers van beide partijen hun persoonlijke horizon. Netwerkverbreding

is een belangrijk principe in de werking van 'Een paar apart'.

Info: Recht-Op, Een Paar Apart. Werking Kiel, Hendriklei 19, 2660 Hoboken, 0486/48.43.68 Werking Borgerhout, Wijnegemstraat 65, 2140 Borgerhout, 0485/03.28.33

De **Sociale Dienst voor Vreemdelingen** bereikt een hoofdzakelijk allochtoon publiek. Er wordt ingezet op actieve en passieve cultuurparticipatie door middel van een activiteitenaanbod met financiële korting, maar er wordt ook 'toegeleid' naar het regulier sportaanbod door het gebruik van het Oostends kortings tarief 'sportkans'.

Info: Sociale Dienst voor Vreemdelingen, Sint Catharinapolderstraat 18, 8400 Oostende, 059/50.78.51

't Antwoord in Turnhout rondde in 2007 een uitgebreid project af rond cultuurparticipatie van mensen in armoede. Door middel van een vierdelig traject werden drempels in kaart gebracht en kreeg cultuurparticipatie een nieuwe dimensie voor gebruiker en aanbieder. Realisaties waren onder andere

een cursus 'hoe ga ik naar theater', een rollenwissel tussen mensen in armoede en het personeel van het cultureel centrum en een eigen lied opgenomen met Guido Belcanto.

Info: 't Antwoord, Otterstraat 116, 2300 Turnhout, 014/44.26.78

Buurtwerk **'t Lampeke** in Leuven bestaat reeds van in de jaren '70. 't Lampeke is een belangrijke stem binnen het lokaal netwerk vrijetijdsparticipatie van Leuven, geeft vorming en voorziet wekelijks culturele en sportieve activiteiten voor mensen in armoede. Uit de buurtwerking ontstond in 2006 de sociaal-artistiek werking 'Compagnie Tartaren'

Info: 't Lampeke, Ridderstraat 147, 3000 Leuven, 016/23.80.19

Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen in Aalst is één van de pioniers wat betreft beleidsbeïnvloeding door mensen in armoede in functie van een lokale kansen- of kortingspas voor vrijetijds- en cultuurparticipatie. De kansenpas van Aalst geldt als voorbeeld

van lokaal gedragen vrijetijdsparticipatie-beleid voor mensen in armoede. Sinds kort heeft de vereniging zich ook op de actieve cultuurcreatie gegooid met het sociaal-artistiek participatieproject 'Gusta'.

Info: Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen, Eikstraat 99, 9300 Aalst, 053/78.36.60

Welzijnsschakel Puurs benadert cultuurparticipatie vanuit de invalshoek 'mobiliteit'. In een plattelandsgemeente is zowel het cultureel aanbod als het openbaar vervoer beperkt. Vanuit dit knelpunt werd verder nagedacht over cultuurparticipatie, drempels en financiële kortingsystemen.

Info: Welzijnsschakel Puurs, Stationstraat 1, 2870 Puurs, 03/899.40.32

Vereniging waar armen het woord nemen **Wieder** bracht met mensen in armoede heel wat drempels in kaart rond cultuur- en sportparticipatie. Vanuit deze kennis nemen zij deel aan verschillende lokale overlegplatformen vrijetijdsparticipatie. Ook wat sport

betreft wordt samengewerkt met een breed netwerk van partners.

Info: Wieder, Rozendal 3, 8000 Brugge, 050/33.54.84

Wijkcentrum De Kring werkt intensief samen met mensen in armoede rond heel wat cultuurgerelateerde thema's: Werkgroep 'de reismussen' bereidt daguitstappen voor met Leerpunt Meetjesland, Werkgroep 'Komuitpas' werkte een kortingsstelsel uit op maat van mensen in armoede. Mensen in armoede hebben zitting in het lokaal netwerk vrijetijdsparticipatie. 'De Straatmussen' ten slotte vormen een eigen amateur-toneelgezelschap, dat verschillende keren per jaar de pannen van het dak speelt.

Info: Wijkcentrum De Kring, Kaaistraat 32, 9900 Eeklo, 09/378.61.69

Wijkpartenariaat De Schakel werkt rond cultuur met een gemengd publiek van allochtone, autochtone, Nederlandstalige en Franstalige mensen in armoede in één van de meest kansarme buurten van Brussel. Thema's als leesbaarheid van cultuurfolders

en verschillende kortingsystemen komen aan bod. Verder organiseert De Schakel fietslessen voor beginners en beschikken ze over een eigen kleine sporthal waar verschillende activiteiten doorgaan.

Info: Wijkpartenariaat De Schakel, Dupontstraat 58, 1030 Schaarbeek, 02/219.00.64

Dit overzicht is niet volledig! De meeste verenigingen waar armen het woord nemen zijn actief of actief geweest rond cultuur en vrijetijdsparticipatie.

De gegevens van alle verenigingen waar armen het woord nemen, vind je op de website www.vlaams-netwerk-armoede.be Praktische info over vrijetijdsparticipatie vind je ook op www.fondsvrijetijdsparticipatie.be

“Deze greep uit verschillende kortingskaarten illustreert de blijvende nood aan een Vlaams systeem voor vrijetijdsparticipatie van mensen in armoede!”

colofon

Coördinatie/redactie: Katrien Brys

Vormgeving: Els Verzele

Fotografie: Mina Van Elewycx

Illustraties: Lectr

Fotocredits: Brandpunt: pagina 3/4/14/30/31.

Foto stadsschouwburg Leuven © 30CC Leuven pagina 32

CC Schaarbeek pagina 41. 't Lampeke pagina 6/7

V.U. : Frederic Vanhauwaert, Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen vzw.

Vooruitgangstraat 323, bus 6, 1030 Brussel.

Info: www.vlaams-netwerk-armoede.be

Nodig eens iemand uit voor een avondje cultuur, sport of vrije tijd.

Maak gebruik van de 4 postkaarten binnenin.

Met steun van de
Vlaamse overheid

vlaams netwerk
van verenigingen
waar armen
het woord
nemen

Info: www.vlaams-netwerk-armoede.be